

Instytut Pamięci Narodowej

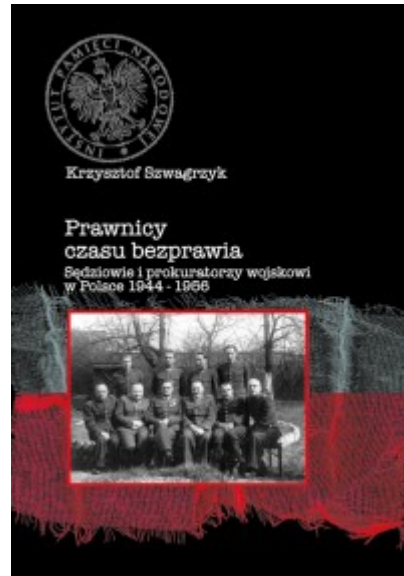
<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12382,Prawnicy-czasow-bezprawia-Sedziowie-i-prokuratorzy-wojskowi-w-Polsce-1944-1956.html>
20.05.2024, 20:04

Prawnicy czasów bezprawia. Sędziowie i prokuratorzy wojskowi w Polsce 1944-1956

Krzysztof Szwagrzyk, *Prawnicy czasów bezprawia. Sędziowie i prokuratorzy wojskowi w Polsce 1944-1956*, Kraków 2005, s. 552 + 8 nlb

Do nabycia w Wydawnictwie Towarzystwa Naukowego Societas Vistulana, ul. Ułanów 72/III, Kraków, tel. 0-12.411.47.36

Wymiar sprawiedliwości jest jedną z podstawowych funkcji każdego państwa, decydującą z jednej strony o jego spoistości a z drugiej o autorytecie w oczach obywateli. Państwa komunistyczne znalazły dla sądownictwa dodatkowe zadanie, czyniąc z niego kolejne narzędzie represji, zależne od partii i aparatu bezpieczeństwa. Prawnicy czasu bezprawia to portret zbiorowy sędziów i prokuratorów wojskowych opracowany przez historyka IPN na podstawie analizy biografii ponad czterystu z nich! Autor wskazuje na ich zróżnicowane pochodzenie i koleje losu przed rozpoczęciem służby (byli wśród nich działacze komunistyczni, sowieccy delegaci i nowi rekruci systemu, lecz także polscy sędziowie i prokuratorzy, niekiedy mający za sobą służbę w AK), mechanizmy rekrutacji personelu, procedury szkolenia, model kariery. Powstały obraz pozwala dostrzec charakterystyczne cechy tego środowiska, poznać stworzony wokół niego system prawnego i służbowego podporządkowania, niekiedy złożoność przyczyn indywidualnych postaw. Opracowanie dopełnia ponad 420 not biograficznych, lista sądów i prokuratur

wojskowych, oraz imienny wykaz ich funkcjonariuszy i indeks. Książka ukazuje się równolegle z podejmującą także tę tematykę publikacją Filipa Musiała Polityka czy sprawiedliwość? wydaną również przez IPN i „Societas Vistulana”.

Spis treści: Przedmowa • Podziękowania • Wstęp • Rozdział 1. Wojskowy wymiar sprawiedliwości w Polsce w latach 1944-1956 • Podstawowe akty prawne • Ustrój i właściwość sądów/prokuratur wojskowych • Organizacja i struktury • PPR/PZPR a wojskowy wymiar sprawiedliwości • Rola i zadania • Bilans działalności wojskowego wymiaru sprawiedliwości • Indywidualna odpowiedzialność sędziów i prokuratorów • Rozdział 2. Sędziowie i prokuratorzy • Dobór • Liczebność • Kadry II Rzeczypospolitej • Losy w okresie wojny • Przynależność konspiracyjna w latach 1939-1945 • Narodowość • Oficerowie sowieccy • Oficerowie pochodzenia żydowskiego • Pochodzenie • Wykształcenie • Wiek • Nowe kadry • Udział kobiet • Stosunek do religii • Szkolenie • Język • Warunki finansowe • Warunki mieszkaniowe • Życie rodzinne • Sytuacje osobistego zagrożenia • Postawy • Rozdział 3. Supremacja GZI i UB nad wojskowym wymiarem sprawiedliwości • Inwigilacja środowiska • Tajni współpracownicy • Aresztowania • Oficerowie służby sprawiedliwości przed sądami wojskowymi • Rozdział 4. Wewnętrzny system zależności • Podległość służbowa • System pracy • Postępowania dyscyplinarne • Rola NSW i NPW • Rozdział 5. Oficerowie wymiaru sprawiedliwości po 1956 roku • Losy prawników po 1956 roku • Próby rozliczeń lat 1956-1957 • Rok 1968 • III RP wobec oficerów wymiaru sprawiedliwości • Sędziowie i prokuratorzy w

oczach najbliższych • Aneks – Noty
biograficzne sędziów i prokuratorów
wojskowych • Posłowie • Załącznik 1 – Lista
sądów i prokuratur wojskowych • Załącznik 2
– Wykaz imienny sędziów i prokuratorów
wojskowych • Załącznik 3 – Materiały
propagandowe PZPR dotyczące procesów
politycznych • Bibliografia • Wykaz skrótów
• Indeks osób

Gdzie kupić publikacje: